

VILÁGVÁROSI REGÉNYEK

JÓ ÜZLET A HALÁL

REGÉNY

IRTA
REJTŐ JENŐ

LITERÁRIA KIADÓVÁLLALAT KFT.

A mű elektronikus változatára a Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0) Creative Commons licenc feltételei érvényesek. További információk: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.hu>

Elektronikus változat:
Budapest : Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület, 2014
Készült az Internet Szolgáltatók Tanácsa támogatásával.
Készítette az Országos Széchényi Könyvtár E-könyvtári Szolgáltatások Osztálya
ISBN 978-615-5433-14-6 (online)
MEK-12536

TARTALOM

**A jenki
Egy részvénytársaság szivügye!
Ketten az éjszakában
Két ember kíváncsi a paradicsomra
Megérkezés a paradicsomba
Pokol a paradicsomban
Halálraitéltek
Kenyértörésre kerül a dolog
A tűzijáték
Az Új-Hollandia R. T. likvidál
Egy elfajzott utód**

A jenki

A jenki Honoluluból jött és ebből az alkalomból rendkívül éhes volt. Honolulutól Batáviáig utazni nem tartozik éppen a jelentéktelen hajózási relációk közé, különösen nem a jenki esetében, aki az úgynevezett legkedvezményesebb - turistaosztályon tette meg az utat. Ennek a turistaosztálynak az ára olyan mérsékelt, hogy csak a legritkább esetben lehet hozzájutni. Akkor sem a hajótársaság jóvoltából. A mérséklés ugyanis a díjszabás legmélyebb pontjáig nulla-dollárig ad kedvezményt. Az ember csak úgy részesülhet benne, ha kellő óvatossággal elkerüli a jegyszedők és az ellenőr figyelmét. Maga a legkedvezményesebb - turistaosztály alig rendelkezik komforttal és a hajófenék egyik bálától eltakart részén található. Néhány tábla csokoládéval és egy üveg szódavízzel egész jól el van benne a takarékos utas.

A jenkit Tomnak hívták és nemcsak éhes volt, hanem szeplős is. Rendelkezett egy barátságos, gyerekes vigyorral, amiből úgy, ahogy megélt még eddig. Sohasem volt ideges, nem ismerte a sietséget és ha néha mégis futott, ezt csak az a sportszerű kíváncsiság indokolhatta, amellyel valamelyik rendőr gyorsaságát tette próbára. Hiába is igyekszem szépíteni a dolgot: Tom a rendszertelen és felelőtlen helyváltoztatásnak azon szenvedélyes zárandokai közé tartozott, akiket a társadalom elfogult lekicsinyléssel csavargóknak nevez. Életrajzát a lexikon így kezdte volna: «Iskoláinak elvégzése után nyomban a sajtónál találta meg élethivatását...» Mi azonban mondjuk ki egyszerűen, hogy nyolcéves korában rikkancs lett. Edison óta ennek a pályának van presztízse. Később motorszerelő volt, majd reklámfőnök, haditengerész, tűzsdész, pincér, énekes, vásári árus, magántitkár és még sok minden.

Nem lehet valami furcsábbat elképzelni, mint egy szeplős jenkit, aki megérkezik Batáviába és éhes. Tom életében ez olyan sűrű eset volt, hogy arra az időre, ha milliomos lesz és címert csináltat, ezt a jelenetet akarta mint a legjellegzetesebbet megörökíteni a családi pajzson: Külföldi kikötőben áll egy ember és korog a gyomra.

Lassan megindult végig a rakodóparton. Gyönyörű pirosan lakkozott kocsí állt meg a posta előtt és előkelő külsejű nő ugrott ki belőle. Valamit mondott a sofförnek és elsietett a főbejáraton. Tom csettentett a nyelvével, ami szépérzékének megnyilatkozását jelentette általában és addig nézett a nő után, amíg a kék gumiköpeny végképp eltűnt a folyosó homályában.

A kék köpenyes hölgy, úgy látszik, azt mondta a sofförnek, hogy egyelőre nincs rá szüksége, mert ez tovább gördült az autóval.

Dél felé járt és Tom idegesen szimatolt a mindenfelől dúsan hömpölygő ételszagok között. »Nem jól van ez, Lengley, higgye el, sehogy sincs jól«. Önmagával szemben odáig vitte az udvariasságot, hogy nem tegeződött és sűrű magánbeszélgetéseinél a tiszteletreméltó családi vezetéknévét használta. A sarkon túl lacikonyhák következtek, amelyeknél kínai ételművészek és maláj specialisták pancsoltak egész nap a fazekak körül. Az uccát vastagon borította a szemét, benszülöttek nyüzsgöttek, európaiakkal galoppozó riksakulik rikoltoztak és igyekeztek az indolens ténfergők között utat találni. Az egyik lacikonyha előtt ott állt a szép, hatalmas autó, amelyet az előbb a postánál látott. A sofför éppen levest kanalizott, de már előtte állt a hús, a főtt tészta és két deci ginever pálinka is. Tom egy pillanatra lehunyta szemét, mert különben képtelen lett volna a látvány gyönyörének súlyát elviselni. Azután gyorsan a sofförhöz lépett és megérintette a vállát.

- Maga ennek a piros Mercedesnek a sofförje?

A sofför meglepve kapta fel a fejét.

- Igen. Miért?

- Egy kékkabátos hölgy megkért a posta előtt, hogy keressem meg ezt a kocsit. Ott várja az autót. Azonnal mennek tovább.

A soffőr káromkodott, ledobott egy ezüstpénzt és elsietett. Tom leült, megette az ebédet, zsebrete az ezüstpénzt és szintén elsietett.

«Nincs baj, Lengley. Fő az okosság és az adódó helyzetek helyes kihasználása. Most nézzen barátom állás után.»

Mert Tom nem kerülte a munkát. Szeretett állásban lenni, csak nem sokáig. Elvinni egy csomagot, bemázolni egy kerítést, megmondani, merre van egy ucca, azután adjanak valami pénzt és hagyják békén. Két-három óráig hiába nézett állás után. Minden rövidlejáratú tevékenység be volt töltve éppen. Végül is orvul támadta meg a munka. Hátról egy kéz nehezedett a vállára:

- Halló! Van ideje?

- Attól függ mennyi. Néhány évig momentán ráérek.

- Vigyázzon erre a vitorlásra, amíg visszajövünk - mondta egy harcsabajuszú, fehérsapkás ember, ki harmadmagával állt a mólón. - Félóra múlva újra itt leszünk, addig üljön be a ladikba. Kap jó borraivalót.

- Csak menjen nyugodtan. Az ilyen munkához értek.

... Ez igen! Hanyattfeküdt a fenékben és ebéd utáni sziesztája alatt dohányzott, mint a bankigazgatók. Közben lustán oldalt fordította a fejét és körülnézett. A bárkán hosszú út nyoma látszott. Nagyon erős hajó volt. Jól megépített klipper, akár San Franciskoig el lehetne menni vele, gondolta a jenki. Hátról, a csónak farában nagy szekrényt pillantott meg. Kinyitotta, csak úgy szokásból. Hátha talál valamit, amit a tulajdonosok könnyen nélkülözhetnek.. Ruhadarabok és evőeszközök voltak benne. Észrevett azonban valami fehér port is. Vékony csíkot. Felvett belőle, megszagolta, azután a nyelve hegyére tette. Hm... Követte a fehér csíkot, amely az oldalfal deszkáig vezetett. Miután a deszkát kissé megnyomta, kifordult a helyéből. Dobozok sorakoztak szépen egymás felett. Kokaincsempészeké volt a bárka. Tom nagyon dühös lett. Utálta a kábítószer-csempészetet, mert alapjában véve jólelkű volt és San Franciscóban nem egyszer látott olyan emberi roncsokat, akik ennek a fehér pornak az áldozatai voltak. Másrészt dühösítette, hogy őt hagyták itt, amíg elintézik az ügyeiket és így a csónakban egy jóhiszemű idegen vállalja az esetleges razzia veszélyét. Valaki leszólt a partról:

- Hé! Mennyiért vinne át Sabangba?

- Sabangba? Semmi pénzért.

- Miért?

- Ott lakik egy nénikém, akivel nem vagyok beszélő viszonyban. - A parton álló ember, aki benszülött málhahordójával volt, idegesen topogott. Kereskedőféle lehetett.

- Nézze, barátom, jól megfizetem és a kárát is megtéríteném, ha éppen nem oda készült a hajóval és engem mégis elvinne oda.

Lengley kilépett a partra, megnézte az idegent, azután a hajót.

- Hát kérem! Én ugyan nem vihetem Sabangba, mert délután fontos ülésen kell résztvennem az iparkamarában. De meguntam már ezt a vén klippert és olcsón eladnám. Elsőrangú hajó. Vitorlázattal, evőeszközökkel, kabátokkal együtt ötven forint, ezért az árért egy rendes halászcsonakot sem kap.

Az idegen gyorsan ráállt az alkura.

... Miután kissé berugott, füttyörészve sétált a Weltewreden felé vezető úton. Ötven gulden hatalmas vagyon volt, szinte példátlan a Lengley-család történetében, egészen a dedósig, aki már az első telepésekkel vándorolt be Amerikába, de míg a többiek lázas munkához fogtak a mai Newyork helyén, addig az ős lefeküdt a Manhattan kopár szikláira, szemére huzta sapkáját és aludt. Családi vonás volt náluk az alvás előtt szemrehúzni a sapkát olyan méltóságteljes, nyugodt kézmozdulattal, mintha előkelő nyaralójuk pompás hálószobájának selyemfüggönyét bocsátának le.

Weltewreden finom, úri hely. Tulajdonképpen ez a főváros. Batávia mocsaras kikötője telve van szunyoggal, az urak és a polgárok Weltewredenben laknak és Tom, miután ötven guldenja volt, ha úr nem is lett, de polgárnak feltétlenül érezte magát. Miután meleg lett, kiskabátját a karjára dobta, azt sem bánva, ha a járókelők észreveszik, hogy csíkos matróztrikóján súlyos folytonossági zavarok támadtak az idők folyamán. Az ötven forint első mámorában bement egy előkelő kávéházba, hogy feketét igyon. Itt néhány rövid, erőteljes szót váltott a pincérrel, aki vonakodott kiszolgálni őt. A kávéház előtt összeverekedett egy soffőrrel, a sarkon ellátta magát néhány sorsjeggyel, majd beült egy borbélyhoz hajat vágatni és elaludt. Derült álma volt, mert mélységesen meg volt elégedve önmagával. Csak az uccán jutott eszébe, hogy borotválkozni elfelejtett, holott ez terebélyesen aktuálissá vált az arcán Honolulutól Batáviáig. A szemközti bár pénztárában csinos hölgyet pillantott meg, mire nyomban vett egy csokor virágot, átvitte a pénztárosnőnek, bemutatkozott, kezet csókolt és groggot rendelt sok-sok rummal. Tüneményesen jól érezte magát. Ez a jó érzése azonban mint egy varázsütésre elmúlt, midőn belépett a helyiségbe az eladott bárka tulajdonosa két társával. Úgy látszik, a gengszterek tanyája szintén Weltewredenben volt. A helyiségből még három-négy ember sietett a harcsabajuszú üdvözlésére. A banda nagy része valószínűleg itt töltötte szabadidejét. «Nyugalom, Lengley, nyugalom» biztatta Tom önmagát. «Fényes nappal nyilvános helyen tilos az emberevés». A harcsabajuszú hozzálépett:

- Hallja, maga!

- Hozzám beszél? - kérdezte Lengley.

- Nagyon jól tudja, gazember! - A bajuszos veszélyesen izmosnak látszott és a többiek arcából sem nézett ki sok jó.

- Ha valami baja van velem, hívjon rendőrt! - emelkedett fel önérzetesen Lengley.

- Ehhez nem kell rendőr...

- De kell! Bűnhődni akarok! - és teli torokból ordítani kezdett. - Rendőr! Rendőr.

A csoport ijedten szétrebbent. A pénztárosnő és a tulajdonos is odasietett. A harcsabajuszú remegett a dühtől, de észrevette, hogy Tom valamit megtudott és hirtelen halkan így szólt:

- Ne ordítson maga ló... Nem bántja senki...

- Mi az, hogy nem bánt?! Borravalót ígért nekem?! Adja ide a harminc koronámat! Rendőr!! ...Rendőr!!

... Mikor kiért az uccára a harminc koronával, tünődve szólt önmagához: «Itt konjunktura van, Lengley, itt meg lehet élni». Optimizmusát nyomban nyugtalanság váltotta fel, mikor hátranézett és észrevette, hogy az imént elhagyott bár vendégei közül néhány gyanus pofa kódorgott a nyomában. Így már nem lesz jó... Ezek csak az estét várják, valami alkalmas helyet és akkor nem fognak habozni. Azt jól tudta, hogy olyan embereket úszított magára, akik sokan vannak, hidegvérrel és biztosan gyilkolnak. Közben alkonyodott... Úgy érezte, hogy Lengley komoly bajba került és szerette ezt a vidám, szeplős fickót, akivel szemben az a kapcsolat is kissé elfogulttá tette, hogy azonos volt vele. «Nézze, Lengley, ebből ki kell mászni, az élet

szép, a nap jó és végeredményben maga még olyan fiatal. Ki fogunk mászni, Lengley». Egyre sötétebb lett és mind több és több gyanus alak kóválygott körülötte. Így ért a város határába, ahol a gyönyörű palmyrapálmákkal szegélyezett villasor kezdődött. Miután vagy száz métert ment, becsöngetett egy villába, a kapusnak azt mondta, hogy levelet hozott, amelyre választ vár és átadott neki egy írást, amely nemrégiben még feljogosította őt arra, hogy Honoluluban a karitatív ingyendinéken résztvegyen. A kapus természetesen nem olvasta el a gazdájának szóló cédulát, azt hitte, valami üzenet, amit futólag vetettek papírra és elsietett a vesztibül felé. Tom csak erre várt. Besurrant a villa hatalmas fáinak közé és ment, amíg a telek oldalán húzódó sodronykerítésnél megpillantotta a másik villa kertjét. Átvette magát. Így ment három-négy villán, át keresztül, azután egy roppant park végében a ház mögötti palánkon tette túl magát és ott állt egy mezőség szélén. Távolban a rizsterraszok mocsaras víztükei csillogtak feléje. Megállt kissé, hogy kifújja magát és éppen indulni készült, mikor a felette levő félemeleti ablakból egy hölgy esett a fejére.

Egy részvénytársaság szivügye!

AKAR ÖN TISZTESSÉGES MUNKÁVAL
RÖVIDESEN VAGYONOS EMBER LENNI?

JELENTKEZZEN AZ ÚJ AMSZTRDAM R. T.-NÁL.

AZ ELSŐ HOLLANDI TELEPÍTÉSI ÉS
KITERMELÉSI TÁRSASÁG KÖZPONTJÁBAN
BUITENZORG.

ÚJ HOLLANDIA VALÓSÁGOS PARADICSOM!

GYÖNYÖRŰ VIDÉK! REMEK ÉGHAJLAT!

CSAK TELEPÍTÉSRE ALKALMASAK JELENTKEZZENEK!
SZAKMUNKÁSOK ELŐNYBEN!

DIJTALAN SZÁLLÍTÁS!

KEDVEZŐ MUNKAFELTÉTELEK!

Századszor tévedt a pillantása erre a plakátra, amely rikító vörös betűkkel, többszínnyomásos képpel ott lógott az apja feje felett. Elly nem volt ideges. Inkább a szíve fájt, önmagáért is, az apjáért is, aki megviselten, sápadtan ült vele szemben. Az öreg Bradbrock alacsony, finom, ötven év körüli ember volt. Külsején meglátszott a gazdagság, előkelőség, jólápoltság és mégis az arcán sok komor gond és szenvedés hagyott nyomot. A jó megfigyelő első látásra megállapította, hogy Bradbrock ebben az előkelő, fényes dolgozószobában, hatalmas briliáns-gyűrűjével, jólmenő vállalatával, gyönyörű leányával együtt nem boldog ember. Társtulajdonosa volt az Új Hollandia Telepítési és Termelési Rt.-nak, amelynek India több nagy városában volt fiókja. Társa, az R. T. másik alapítója, Johann Meulen, egy hollandus volt, minden tekintetben ellentéte a finom, szomorú Bradbrocknek. Ez a kövér, nyers ember, régebben állítólag uzsoraüzletekkel foglalkozott. Egész nap evett, elviselhetetlenül hangosakat kacagott. Egyetlen fia, August, mindenben utánozta a Jávában felsőbb társadalmat jelentő cukorbárókat, de csak olyanféle pozórnek hatott, mint valami kiselejtezett vidéki színész, különben mint igazgató fontos pozíciót töltött be az Új Hollandia R. T.-nél.

Volt idő, mikor Bradbrock az ilyen Meulen-féle alakokkal szóba sem állt, mikor első osztályú polgára volt Jáva előkelő társadalmának. Azután megkezdte a spekulációt ezzel az Új Hollandia telepítéssel. Megvásárolt néhány kisebb szigetet a Csendes Óceánon. Egy angol ügynök beszélt rá. Bradbrock maga is megtekintette ezeket az ősi vadságukban megmaradt helyeket, néhány próbaültetés gumival és dohánnyal jól sikerült, dúsan volt mindenütt koladió, az egyik szigeten könnyen kiaknázható foszfátra is bukkantak. Bradbrock megvette a szigeteket és elkezdte a telepítést. Az ilyen üzletek nagy tőke számára általában jó befektetésnek bizonyulnak. Hogy azután mi történt, hol akadt fenn a szép terv, ezt nem tudják. Bradbrock máról holnapra megszüntette a munkásszállításokat és egész vagyonával belebukott a spekulációba.

Egy napon azután a klubban megszólította egy rossz hírű uzsorás, Meulen. Meulennek akkor már nagyon sok pénze volt. Bradbrock szigetei iránt érdeklődött. Megkérte, hogy mondja el a balsikerű telepítés történetét. A finom, udvarias Bradbrock még ezzel a rossz hírű alakkal sem tudott gőgös lenni és türelmesen elmesélte kálváriáját.

Meulen elgondolkozott mindazon, amit Bradbrock mondott Végül így szólt:

- Ide hallgasson, Bradbrock! Én ezekben a szigeteken milliókat látok. Van egy zseniális elgondolásom, amellyel valószínűleg aranybányát csinálhatnánk belőle. Belefeküdne ebbe az üzletbe, ötvenezer forint reklámmal. Mert ez a legfontosabb. Félmillió forinttal elindítanánk újra a telepítést.

- És mindezért mit kíván?

- Részvénytársaságot csinálunk, amelynek ötvenszázalékos főrészvényese én lennék. A másik ötven százalék a magáé marad. Az üzlet vezetésében korlátlan felhatalmazásom van, mint teljhatalmú ügyvezető-igazgatónak.

Igy alakult meg újra és indult el diadalútjára az Új Hollandia R. T. És abban a mértékben, ahogy a vállalat hatalmasodott és gazdagodott, Bradbrock, bár ömlött hozzá a pénz, egyre kevesebbet mosolygott, rosszabbul aludt és kerülte az embereket. Meulen és a fia pedig bent ültek a Buitenzorgi vállalat vezérigazgatói szobáiban és intézték az ügyeket. A Meulenek hatalma azután annyira a nyakára szorult Bradbrocknek, hogy a lányát akarták. A fiatal Meulen akarta és az öreg egyengette az útját. Hogy milyen hatalmas volt az öreg Meulennek Bradbrock fölött, azt legjobban ez a lánykérés bizonyítja. Bradbrock felesége halála óta csak a leányának élt, mindennél a világon többet jelentett neki Elly és most már napok óta rábeszélte, hogy menjen férjhez a fiatal Meulenzhez. Elly először nevetett, azután sírt. Egy heti harc után sápadtan, de elszántan ült az apja irodájában.

- Nem szeretem Augustot és nem leszek a felesége.

- Elly - mondta fátyolozott hangon Bradbrock, - értsd meg, miattam kell engedned. Ki vagyok szolgáltatva Meulenznek... Ha tudnám, hogy mást szeretsz, nem kérnélek... Már volt rá eset, hogy nő hozzáment valakihez, akit nem szeretett és jó házasságot élt. - Homály futotta el Bradbrock szemét. Látszott rajta, hogy nagyon szenved. - Ma este... Ma este eljönnek.. és megígértem Meulenznek... hogy igent mondasz...

- Te megígérted, hogy én...?

Bradbrock lehajtott fejjel ült és Elly érezte, hogy az apjának legalább olyan rettenetes ez az egész, mint neki. De végre is mivel tudja Meulen kényszeríteni? Odament és megsimogatta Bradbrockot. Nagyon, nagyon sajnálta.

- Majd gondolkodom... lehet... talán...

És este lett.

... Már behallatszott hozzá az öreg Meulen utálatos, hangos kacagása. Csak őrá várnak. Egyedül ült a szobájában. Mit csináljon? Láta, hogy az apja nagyon szenved. De mégis... Hozzámenni ehhez a fráterhez? Eltűnni, hogy megérintse, együtt lenni vele éjjel, nappal? Megnézte az órát. Még van ideje vacsoráig. Mit tegyen? El innen! Mindegy hová! Azt érezte, hogy az apja ki van szolgáltatva Meulenznek és őmiatta bántják és bántani fogják. Cseléd lesz! Elmegy kisgyerekek mellé, vagy akárhová. Kinyitotta az ablakot. A trópus dús, jószagú párája áramlott feléje a szabad mezőkről. És mögötte újra felhangzott Meulen jókedvű kacagása. Kiugrott.

Ketten az éjszakában

Tom az az ember volt, aki egy ilyen mozgalmas nap estéjén minden mást könnyebben viselt volna el, mint azt a különös körülményt, hogy egy nő esett a fejére. Szerencsére csak fél-emelet magasságból, de még így is alaposan megrándult a nyaka. Miután különös helyzetükből talpraálltak, Tom meghajolt.

- Fogadja hálámat, hogy nem a háztetőn lakik.

- Oh, Istenem! Megsérült?

- Nem. Csak lelkileg érintett nagyon kínosan. A kisasszony kiesett az ablakon keresztül, vagy távozott?

- Nem mindegy?

- Ha vesszük... - Pár száz lépésnyire néhány gyanus árnyat vett észre. Hm... Úgy látszik, megkerülték a villasort. Előre nem mehet, mert a rizsföldek mocsarába ér. Jobbra néhány pálma állt és távolabb kétméteres elefántfűmezőség látszott. Azon túl megint országút jön, gondolta.

- Kellemes éjszaka van - jegyezte meg konvencionálisan.

- Én most szeretnék elmenni innen - mondta a lány. - Maga hová megy?

- Nem tudom.

- Jövök én is...

A fiú figyelmesen megnézte előbb, azután gyorsan hátrahuzta a lányt a fal árnyékába. Csodálatosképpen Elly nem ijedt meg, mikor ez az idegen férfi megfogta a karját.

- Halkan tessék beszélni, kisasszony - mondta Tom aggódva.

- Miért?

- A szomszédban lakik egy barátom és nagybeteg.

- Kicsoda maga?

- Földbirtokos. A szó szoros értelmében. Az egész föld birtokosa. Azt hiszem, jó lesz, ha tovább megyünk innen, mert ott a távolban rokonaim jönnek, akikkel rossz viszonyban vagyok. - Megfogta a lány csuklóját, kilépett az árnyékból és elindult vele. Pár lépés után hátranézett.

- Nem volna kedve ebben a szép éjszakában futni egy kicsit? Hoppla! - mielőtt Elly szólhatott volna, már futottak. - A férfi szorosan fogta. Mögöttük zaj hallatszott. A fiú berántotta egy facsoport mögé...

- De...

- Pszt... - Lábujjhegyen vezette, merőleges irányban eltérve attól a vonaltól, amerről futottak. A lány különös izgalmat érzett. Olyan groteszk volt az egész. Megint kiérték a fák árnyékából és egy beomló vályogkunyhó falához lapulva haladtak.

- Hasra!... - kiáltotta az idegen és máris lerántotta a földre. - Lövések dörrentek. Kettő egymásután. A lány szíve hideg lett a rémülettől. Most értette csak meg, hogy üldözik őket.

- Csusszon gyorsan előre a fal mentén. Gyerünk! - suttogta parancsolóan a férfi. Nyomban engedelmeskedett, mert érezte, hogy most engedelmeskednie kell. Éles kavicsszemek fúródtak a tenyerébe és felhorzsolta a térdét is. Megint két lövés hallatszott.

- Ne féljen - suttogta Tom, - ezek paccerek. Tíz lépésről elhibáznak egy felhőkarcolót. De mit szól ehhez? - Elly közvetlen közelében villant és dörrent Tom revolvere. Az egyik messze imbolygó árny feljajdult és eltűnt.

- Jól van, fiam. Tüzelésből egyes.

- Kihez beszél?

- Magamhoz. Jó barátok vagyunk. Fusson!

Rohantak. Távol a villasorok már kigyultak, a lövöldözés kissé megbolygathatta az uri vidék esti békéjét.

- Be az elefántfübe!

Magas kardlevelek csaptak vissza az arcába. Már nem tudott volna futni, ha öt erős férfiújj nem fogja biztosan a csuklóját. Megálltak.

- Kik ezek az üldözők? - kérdezte Elly.

- Hajótulajdonosok... Pszt...

Távolról letiport elefántfü recsegése neszelt. A férfi megfogta Elly csuklóját és vezette tovább.

Kiértek az országútra. Szemben egy benzintöltő állomás volt, mellette vendéglő és néhány bérház. Mögöttük ismét ropogott az elefántfü, jelezve, hogy nyomukban vannak. Átlépték az országút árkat és közvetlenül mellettük az aszfalton nyitott ajtajú Packard-kocsi állt.

- Csakhogy az autót megtaláltuk. Üljön be, kérem.

A lány csodálkozott, hogy kísérőjének autója van, de nem volt ideje ezen gondolkozni, mert Tom máris benyomta az első ülésre és ő maga is melléje telepedett a volánhoz. Valamit kivett a zsebéből és rövid babrálás után begyújtotta az autót. Dörrenés hallatszott. Az oldalablakon hatolt be és a szélvédőt is áttörte, üvegszilánkok estek rájuk csörömpölve, azután egy szökelléssel elindultak...

Nyaktörő iramban suhantak a pálmák között. A lány hátranézett és a kis ablakon át látta, hogy a betonállomás körül veszteglő autók elindulnak utánuk.

- Minden autó utánunk jön!

- Tudom, ide is együtt érkezünk. Barátaim.

Tom egyre fokozata a sebességet. A lány érezte, hogy most az életüket kockáztatják a szabadságért. Tudta, hogy a fiú lopta az autót és akik mögöttük vannak, azok már nem a sötétben lappangó üldözők, hanem a magántulajdon önkéntes védelmezői, sőt Herley Davidsohnján a hivatásos közeg is ott iramodik társaságukban. Viszont az ember már úgy van megteremtve, hogy más magántulajdonának védelmében sohasem kockáztat olyan sebességet, mint amennyi gázzal saját szabadságáért robog. Ezért Tom Packardja fokozatosan elhagyta maga mögött az üldözőit. Elly már nem félt. Jóleső izgalommal feszítette belülről az életveszélyes hajsza érzése. Közben megnézte a mellette ülő férfit. Vidám, szeplős arcából két nagy, derűs szem fixirozta az országutat és ha egy-egy kanyarnál megbillent, vagy farolt a kocsi, mint valami elegáns cirkuszi akrobata, azt kiáltotta: Hoppla! Ilyenkor a lányt valami megcsiklandozta belülről, hogy nevetnie kellett.

- Most majd becsapjuk a fiúkat - biztatta vidáman Ellyt. - A legközelebbi forduló után kutatva nézte az oldalt elterülő földeket, míg végre megpillantott egy dülőutat. Bekanyarodott rá és azon folytatta a menekülést.

- A fiúk most továbbmennek a kanyarnál és addig üldöznek engem az országúton, amíg a sziget végébe érnek, ahol majd azt hiszik, hogy az autót a tengerbe dobtam és száraz lábbal átmentem a szemközti Szumbava szigetekre. Nagyon szép hely. Egy barátom sokáig volt ott fegyenc. Hoppla! - ez a kiáltás egy rendkívüli zökkenőnek szólt. - Az autó ugyanis ember-telenül rázott. Úgy zötykölt fel és le a dombos, gödrös kis ösvényen, amelyen a világ terem-tése óta most haladt először autó, hogy fejükkel állandóan a kocsi tetejét verték. A Packard minden ízében recsegett és úgy hánykolódott, mint könnyű sajka, ha erős viharba kerül. Minden pillanatban felfordulhattak. Felettük, messziről, a kanyarba érő üldözők zúgtak el. Mikor az utolsó zúgás is elnémult, Tom lefékezte a kocsit.

- Most egy ideig biztonságban vagyunk. - Hátradőlt a kormány mellett, egymásra rakta fel a két lábát és cigarettára gyújtott.

- Parancsol? - kérdezte udvariasan Ellyt.

- Nem dohányzom.

- Milyen kár. Ilyenkor a dohányzás helyettesíti a langyos fürdőt. Nagyon megnyugtató. Most pedig mondja meg kisasszony, hogy mivel lehetek szolgálatára?

- Azt hiszem, semmivel.

- Hát ennyit igazán megtehetek. Nézze, nekem most folytatni kell valamerre az utamat, mert az itteni rendőrség rendkívül agyafűrt és ha egy évig ülök ebben a kocsiban, előbb-utóbb rámtalálnak.

- Vigyen engem is. Maga jó embernek látszik. Nem merek egyedül menni az éjszakában.

- Szóval a kisasszony is menekül?

- Igen. Nem tudom még, mit akarok, nem tudom, melyik városban, hol fogok megállni és most nem szeretném, ha magamra hagyna. De ha terhére vagyok...

- Ugyan kérem! Ha nincs jobb dolga, jöjjön velem. Biztosíthatom, hogy még indiszkrét sem leszek. Nem érdekelnék a barátaim magánügyei. Szálljon ki, kérem.

A fiú megint fogta a csuklóját. Úttalan utakon mentek. Elly izmai a fáradságnak abba a fásult stádiumába jutottak, amikor az ember már érzéketlenül tud menni, menni, mint valami taposógép. Kissé megborzadt, mikor körülnézett az elhagyott éjszakai földeken, ahol egy idegen férfival bandukol. Tom hirtelen megállt.

- Hallja? Huzalok zizegnek... Itt felettünk töltésnek kell lenni. Jöjjön. Hoppsza!

Ment fel és húzta maga után a leányt. A rendező-pályaudvar vágányaihoz értek. Itt lehasaltak a fűbe. Néhány tehervonat vesztegelt előttük.

- Most meg kell állapítani, melyik tehervonat indul ezek közül. Szerencsénk van... Az ott előttünk. Látja? Füstöl a mozdonya. Ha azt mondom, rajta, akkor igyekezzen rögtön felugrani arra a nyitott ajtajú vagonra. Egy, kettő, három... Rajta!

... A legpuhább fotelben sem ült le még soha olyan gyönyörrel eddig, mint ennek a teherkocsi-nak piszkos fémpadlójára a csavargó mellé. Ahogy döcögtek az éjszakában, a nyitott vagon-ajtó helyén nagy fényes trópusi csillagok ragyogtak be rájuk. Tom levette a kabátját, össze-hajtogatta és a lány mögé helyezte.

- Most szépen le fog ide feküdni és alszik egy jót. Azt hiszem, dajkára nem lesz szüksége.

Elly mondani akart valamit, de fáradt volt és megszokta már, hogy szótfogadjon kísérijének, tehát ledőlt a kabátra. Tom odakuporodott melléje törökülésben, rágyújtott egy cigarettára és úgy kezdett beszélni, mintha álmos gyerekeknek mesélne.

- Egyszer volt, hol nem volt, volt nekem valahol egy rokonom. Azért említtem most éppen az esetét, hogy maga ne rontsa el az álmát felesleges töprengésekkel. Kishitű emberek örök bogara, hogy szeretnék megfejteni a holnap keresztretjtvényét. Ez a rokonom mindig attól félt, hogy éhen fog halni és mindenfelét megpróbált ez ellen... Alszik már?

- Nem...

- Végül alkoholcsempész lett és nagy vagyont gyűjtött. Szóval nyugodtan remélhette, hogy öreg napjaira szép fehér ágyban fog meghalni. Talán ágyban is halt volna meg, ha a Sing-Singben bizonyos alkalmakkor villanyos ágyat használnának. Dehát ezek a széket előnyben részesítik és így a jó öreg, aki sohasem birt ellenállni az udvariaskodásnak, utoljára helyezte magát kényelembe, midőn a fogházigazgató megkérte, hogy foglaljon helyet néhány pillanatra. Talán, ha nem akar vagyont gyűjteni, késő öregségéig olyan boldogan élhetett volna, mint a bolondok. Ezért kisasszony, jegyezze jól meg magának rokonom történetéből a következő tanulságot: az ember lehetőleg ne törődjön semmivel és nézze jól meg, hogy hová ül le. Alszik?...

... Hegyoldalon robogtak fel. Csikorogtak a kerekek. A nyitott ajtón át, mélyen alattuk, a távoli országút sávja látszott, távíró- és villanypóznák között. Amerre elhaladtak, felriadt majmok ugráltak el visongva a töltés mentén bóbiskoló pálmakoronákról. Elly egyenletesen, mélyen lélegzett. Tom hanyattfeküdt a két tenyerére és halkan füttyörészett. Azután ásított. «Aludjon jól, Lengley», mondta halkan és a komótos családi mozdulattal orrahegyére húzta sapkáját...

Két ember kíváncsi a paradicsomra

- Pszt... Kisasszony! Hányra parancsolja a fürdőt?

Elly felriadt. Tom szeplős képe vigyorgott fölötte, juhászkutyaszerű nyájassággal. A vagon mozdulatlan volt. Csodálatosképpen azonnal emlékezett mindenre, bár a feje zúgott és kábult volt.

- Valami városhoz értünk és a külső pályán állunk. Most kell leszállni, mert ha beérünk a pálya-udvarra, kíváncsi vasúti alkalmazottak zaklatásainak tesszük ki magunkat. Jöjjön szépen...

Elly felemelkedett, de fájdalmában szinte elsikoltotta magát.

- Izomláz, hölgyem. Nem tesz semmit. Gondolja, hogy sokat golfozott. - Lesegítette Ellyt a vagonról és félig futva, félig gurulva a töltés aljához érkeztek. Megint együtt haladtak a szabad mezőn és Tom versenyt fütyörészett a madarakkal.

- Amint látja, ott messze sok kémény van. Valami nagy város elé értünk. Lehet, hogy Buitenzorg, az is lehet, hogy Surabaya, de ha Peking, vagy New-Orleans, az sem baj. Mi oda bemegyünk. Mindenesetre jobb lesz, mint a réten, meg a rizsföldek között. Tegnap véletlenül megöltem néhány embert és így van hetven forintom, ezt megfelezzük.

- Nem, nem... Eddig is épp eleget tett értem. A városban már tudok segíteni magamon. Gyerünk.

- Így akar bemenni a városba?

Elly most nézett csak végig magán. Rongyokban lógott róla minden. A keze és lába telve karcolásokkal, az arca is sajgott és haja összegubancolódott, mint a bogáncs. Nem tudta, hogy sírjon-e vagy nevéssen.

- Ott látok egy kunyhót, füstöl a kéménye, tehát laknak benne. Jöjjön, talán kapunk reggelit.

A kunyhó előtt öreg maláj asszony ült és kukoricát tört egy famozsárban. Némi aprópénzért készséggel bevezette őket a szobába. Tom felkutatta a konyhát és talált is néhány tojást, füstölt húst és kávé. Asszonyi ügyességgel ütötte össze a ham-and-eggs-et és ugyanannyi idő alatt felforralt a kávé is. Csak amikor előtte gözölgött az étel, akkor jött rá Elly, hogy milyen irtózatosan éhes.

- Egy ilyen mondschein-parti után két személynek hetven tojásból kellene ham-and-eggs-et csinálni - mondta Tom. - Most maga itt marad. Az asszonytól kérjen vizet a mósárba. A lavórt csak bálványimádásra használják a bensülöttek. Amennyire lehet, hozza rendbe magát. Félóra múlva visszatérek. Jó mulatást.

A lány nehéz szívvel hallotta távolodni a vidám fütyörészést. Istenem, ha nem jön vissza! Most nem volt senkije a világon, csak ez a vidám csavargó, aki olyan kedvesen apáskodott felette és egész lényéből valami megnyugtató, bölcs indolencia áradt, ami ezt a félelmetes változást elviselhetővé tette a lány számára.

Tom távolról dús sáslevelek tömegét pillantotta meg. Elsősorban oda igyekezett. Borotva eszközöket szedett elő a zsebéből, ecsetet, szappant, zsilettet. A sűrű levelek között, ahogy sejtette, kis tavat talált, hasra feküdt a peremén és arcát a víz fölé tartva, nekifogott, hogy eltávolítsa terebélyessé vált szőrzetét. A vizet tükörnek használta és borotváló csészének. Mikor elkészült, leporolta magát és elindult a város felé.

... Jó óra is elmult, mire Lengley visszatért. Soha még így nem örült semminek Elly, mint ennek a közelgő éles füttyszónak.

- Voltam Patounál és elhoztam a legújabb kreációkat - mondta Tom, miközben kicsomagolt. Mindenféle női holmik kerültek napvilágra Többek között egy fehér vászonruha vörös gallérral, ugyanolyan manzsettával és szalaggal. Tom ízlésének a legjobban ez felelt meg. A ruha néhol jelentős igazításra szorult volna, de végre is lehetővé tette, hogy Elly így feltűnés nélkül mehessen be a városba. A város Buitenzorg volt. Lengley már járt itt és jól kiismerte magát.

- Nagyon, nagyon köszönöm, hogy jó volt hozzám. De most igazán nem akarok tovább terhére lenni - mondta Elly, ahogy mentek a szép, széles főuccán.

- És mit akar itt csinálni?

- Majd gondolkozom.

- Sajnos, ezt Buitenzorgban rosszul fizetik. Eleinte majd nehezen él meg belőle. Praktikusabbat találjon ki. Nem adhatok tanácsot, mert azt sem tudom, hogy kicsoda, mi a baja.

Elly szeme megakadt egy hatalmas plakáton.

AKAR ÖN TISZTESSÉGES MUNKÁVAL RÖVIDESEN VAGYONOS EMBER LENNI?

Új Hollandia! Eszébe jutott a sok színes prospektus, gyönyörű fotók, barátságos, pirosfedelű munkásházak, parkszerű, pompás tájrészek és az a sok mesebelien szép és kedves, amit éveken át hallott otthon, a szigeten virágzó kis telepről.

- Mondja, - kérdezte Tomot, - nem volna kedve dolgozni?

- Tessék?! - kérdezte a fiú és úgy meghökkent, hogy állva maradt az uccán. – Kisasszony! Én még csak harmincöt éves vagyok! - Követte a lány tekintetét és a plakátra tévedt a szeme:

ÚJ HOLLANDIA VALÓSÁGOS PARADICSOM! GYÖNYÖRŰ VIDÉK! REMEK ÉGHAJLAT!

Furcsa, elégikus érzések támadtak Lengleyben, ahogy nézte a pirosfedelű kis házakat, krémszínű tiszta falaikkal, zöldsalus ablakaikkal, előtérben pálmák, háttérben egy gőzgép és fűrótorony... Dolgozni?

- Én jelentkezem! - mondta elszántan Elly.

ÚJ HOLLANDIA VALÓSÁGOS PARADICSOM!

- ordítottak a betűk Tomra. Alapjában véve a paradicsomot sohasem szerette, de most mint metafora foglalkoztatni kezdte a fantáziáját.

- Komolyan oda akar menni? - kérdezte a leányt, még mindig kissé siralmasan, mint a gyerek, ha hidegvízzel próbálják mosdatni.

- A legkomolyabban. Gyönyörű hely lehet!

- Tudja mit, jövök én is. Még családukból senki sem volt a paradicsomban. Másrészt, ha oda akar menni, szüksége van rám, mert egyedülálló hölgyeket ritkán fogadnak lelkesedéssel ezek a telepítők.

- De ott dolgozni kell.

- Hát akkor dolgozni fogok! - mondta mély sóhajjal. - Pedig régi megállapodás nálunk a családban, hogy ha egy leszármazott valaha dolgozni fog, akkor lefelé fordíthatjuk az ősi címert, mert ez a telivér ág kihalását jelenti. Előre!

... A buitenzorgi alvállalat egész emeletet foglalt el modern irodai berendezéssel és finom szalongarnitúrákkal. A munkafeltételek tényleg kedvezőek voltak, öt éves szerződést kellett aláírni és az öt év leteltével már jóformán, mint a vállalat részvényese és a maga ura élhetett a szigeten az új telepes a társaság garanciái alapján.

- De nagyon megválogatjuk a jelentkezőket és mindenekelőtt szigorú orvosi vizsgálatnak kell alávetni magukat. Erre a címre tessék előbb elmenni, azután tovább tárgyalhatunk.

Egy előkelő biztosító társasághoz kellett átmenniök, ahol az Új Hollandia Telepítés hasonló-természetű ügyeit intézték. Az orvos nagyon jó véleményezést adott egészségi állapotukról és délben újra ott álltak a tisztviselő előtt. Ez a gondos kiválogatás megnyugtatólag hatott rájuk.

- Szóval ön hajlandó öt évre szerződni és a feleségével együtt akar letelepedni?

- Pardon. A kisasszony nem a feleségem.

- Akkor csak önnek állhatunk rendelkezésére. Szigorú intézkedés írja elő, hogy kizárólag törvényes házastársakat fogadhatunk be a telepen.

... Szomorúan bandukoltak egymás mellett az uccán. Már nagyon beleélték magukat ebbe az Új Hollandia dologba. A fene a bürokráciát...

- Ha kedvet kapott hozzá, menjen egyedül - biztatta Elly. - Higgye el, legtöbbet az érte volna, hogy maga végre tisztességes munkába áll. Így lassan teljesen el fog zúllni és kár lenne magáért.

- Gondolja?... Hoppsza! Ötlet! - s mintha csak a mezőn mennének, megragadta a lány csuklóját és sietni kezdett vele. Egy nagy, rideg, fehér épület előtt stoppolt. Az volt kiírva: «Misszió».

- Mit akar itt? - kérdezte csodálkozva Elly.

- Elveszem feleségül. Jöjjön.

- Megbolondult?

- Miért? Ép ésszel nem lehet nősülni? Na jöjjön kérem, mert delet harangoznak és a pap ebédelni megy.

Elly agya megint zúgni és kavarogni kezdett. Azután eszébe jutott a fiatal Meulen. Igen, igen, ezt kellett volna tennie a szökés helyett is. Az lehet, hogy rendőrség megtalálja és visszaviszi, de ha a felesége lett valakinek, akkor Meulen, mint probléma megszűnt... És Új Hollandia... A vörösfedelű, zöldzsalus házak. Végre is a házasság, ha akarják, csak egyszerű formáság és ez a fiú olyan becsületesnek látszik... De különben is... Ha majdnem igent mondott Meulennek, mennyivel inkább igent mondhat...

- Nézze... - mondta zavartan Tomnak. - Azzal úgy-e tisztában van, hogy a házasság legfőbb kelléke nálunk hiányzik...

- Igaza van. Nincs egy vasunk se, de mondja már.

- Nem úgy értem. Mi nem vagyunk szerelmesek egymásba és ha formailag Új Hollandia kedvéért...

- Beszéljünk röviden. Mi azért kötünk házasságot, hogy továbbra is együtt bolyongjunk, amíg kedvünk tartja. Nyugodtan megbízhat bennem, én nem fogom háborgatni, gentleman vagyok, aki jól tudja, hogy mivel tartozik egy hölgynek, még ha a felesége is az illető. Na jön, nem jön, mert itthagynom.

- És ha valamelyikünk egyszer mást szeretne?

- Ugyan kérem. Ha itt az Isten háta mögött, Indiában megesküszünk, ettől még nyugodtan férjhez mehet máshol is. Ki tudja ezt?

- Maga talán már nős?! - kérdezte Elly ijedten.

- Nem. Én másért mentem világgá. És most van szerencsém tisztelettel megkérni a kezét kedves... kedves... hogy is hívják?

- Elly Bradbrock.

- Örvendek, Lengley.

Ezek után karonfogta, bementek a házba és megesküdtek.

Megérkezés a paradicsomba

Tom maradék forintjaiból szükséges ruhaneműeket és más holmikat vásárolt, azután hajóra szálltak.

A hajózási vonalban csak Tahitiig mentek. Itt a telepések átszálltak egy kisebb gőzösre, a «Canopus»-ra, amely derékszögben eltért a fővonaltól és délkeletnek tartott a Marquesas szigetek felé, melynek csoportjához Új Hollandia is tartozott. Az indiai hőség már a nyílt tengeren olyan ugrásszerűen emelkedett, hogy még azok is, akik megszokták Jáva klímáját, nagyon szenvedtek. A hajó kapitánya, körszakállas, nyers ember, bizonyos Hamilton, alig törődött utasaival. Sokat nem tehetett az érdekükben, legfeljebb valamelyik kikötőben megigazíttathatta volna a ventilláló villanyos punkák rozsdás motorjait, hogy egy kis levegő legyen a hajó belsejében, de az erre kiutalt összeget félévenként rendszeresen elsikkasztotta és egy buitenzorgi banknál helyezte letétbe. A helyzet állandóan rosszabbodott. Lorimer, egy francia gépész, aki családotól jött el, feleségét, nyolc éves kislányát és hatéves kisleányát egy-egy székre ápolta, Graboff, az orosz mérnök, szép fiatal feleségét igyekezett ájulásaiból magához téríteni a rendelkezésre álló rossz vízzel. Graboffné balettáncosnő volt és a mérnökkel való romantikus szerelme miatt hagyta ott a színpadot. Elly igyekezett hősieken elviselni a meleget, amiben segítségére volt újdonsült férje is. Tom hol egy citrommal, hol narancssal, vagy erősítő mentolos cukorral lepte meg és a nő tartózkodott attól, hogy a csemegék eredete iránt érdeklődjek.

Mint jövedelmező mellékfoglalkozást üzte Lengley egy Bauer nevű német favágóval rendszerített kártyajátékát. Csak annyit nyert tőle el naponta, amennyire feltétlenül szüksége volt. Ilyen nagy mértékben értett a pókerhez. Bauer, mintha maga is szálfá lenne, hatalmas, darabos, deszkavállú ember volt, alacsony, benőtt homlokkal és levestányérmagyságú, kerges tenyerekkel.

Éjszaka a fedélköz elviselhetetlen volt, ájuldoztak és fulladoztak a pállott, mozdulatlan levegőtől. Andreotti, az olasz festőművész, aki az út elején egész nap füttyörészett, most egyszerűen felszólította Hamilton kapitányt, hogy nyomban forduljon vissza a hajóval, mert ő meggondolta magát. Hamilton kapitány kinevette. A többség, komoly, egyszerű mesteremberek, letört intellektuálisok, akik eleve is számoltak a település nehézségeivel, természetesen nem pártolták Andreotti indítványát, aki dührohamot kapott, tombolni kezdett, úgy hogy végül is meg kellett kötni. A svéd házaspár, Jörensén és felesége, dacára annak, hogy a klíma számukra volt a legszokatlanabb, egész úton fegyelmezetten, szerényen viselték el a hőséget, pedig korra is a legidősebbek voltak, negyvenöt év körüli, látszólag gyenge, finom külsejű polgáremberek. Jaroslav, aki valaha néptanító volt Csehszlovákiában, eleinte némi derűt vitt az utazás hangulatába, azzal, hogy érzelmes szláv népdalokat muzsikált a hegedűjén, de ötven fok Celsiusnál elnémultak a nótái. Naphosszat szótlanul gubbasztottak egymás mellett a lengyel Ljubovval, mint félig-meddig honfitársak. Ljubov pallér volt, akit az alkoholizmus sodort züllésbe, de egy indiai misszióznál leszoktatták a szenvedélyéről, ismét embert csináltak belőle és most ment új életet kezdeni.

Éjszakára, miután a gőzősön kajütök nem voltak, a férfiakat és a nőket a hajó két elkülönített részébe szállásolták. Esküvőjük óta Tom és Elly kapcsolata nem változott. A jenki udvariassága és korrektsége a lánnyal szemben annyira túlzott volt, hogy olykor határozottan idegesítette Ellyt.

Két hét múlva érkeztek meg az Új Hollandia telepítés legnagyobb szigetegységéhez, a Vilma királynő szigethez. Mikor megpillantották a telepet, egymás hegyén-hátán szorongva a

fedélköz korlátjánál, mindenért kárpótolva voltak. Két szép kis terméskölgát a parttal együtt téglalapot alkotva képezte a csinos kikötőt. Mögötte egy sor raktárház, néhány jólápoltság sárga keramitos út, távolabb virágok és pálmák között barátságos, zöldzsalsus, vörösfedelű házak sora, éppen olyanok, amilyenek a plakáton voltak, miniummal mázolt fedelükkel, sőt távolban a fúrótorony és a nagy gőzgép is látszott. Elly azon vette észre magát, hogy belekarol Tomba és úgy nézi a közeledő partot.

- Gyönyörű! - mondta lelkesedve. - Itt dolgozni fogunk!

- Én is attól félek.

Pokol a paradicsomban

Közelről még sokkal szebb volt a telep. Mindenütt tisztaság, rend, modern ipari szellem, elsőrangú szakkezek nyoma. A zöldzsalsu ház sor tulajdonképpen egyetlen hosszú, keskeny épület volt, belül praktikusán, egészségesen felhasználva. Csatornázás, villany, folyóvíz és hófehérre meszelt falak. Két-két lakásra jutott egy fürdőszoba és egy konyha. Kényelmes bútorok, faszalukkal is elzárható moszkítóhálós ablakok. A kikötő túlsó oldalán állt a törzs-épület. Szép egyemeletes ház, itt volt a raktár, az iroda és itt laktak a Társaság emberei. Távolabb, a sziget belseje felé állott a kisszámú benszülött segédmunkások blokkháza, szintén tiszta, rendes, a higiénia követelményeinek megfelelő épület volt.

Egy Trader nevű alacsony, köpcös, vastagnyakú hollandus fogadta őket a parton. Érdes hangját igyekezett barátságosra változtatni, üdvözölte a Társaság nevében a telepeseket, közölte velük, hogy ő lesz a főnökük, ő osztja be a munkát és a Jávában aláírt szerződésük értelmében a felügyelőknek, de elsősorban neki, engedelmisséggel tartoznak. Ezt már valamennyien tudták a szerződésük feltételeiből és tökéletesen megfelelt a szigettenger szokásainak, ahol az üzletvezetőség a dohány- és gumiültetvényeken szinte feudális hatalmat gyakorol a területén élő tisztviselők és alkalmazottak felett. Általában azonban, aki engedelmeskedik, betartja a rendet, annak nincs oka panaszra. Felszólította őket Trader, hogy költözzenek be a szállásukra, azután jelentkezzenek a törzsépületben. Egy Hastings nevű angol vette át ezután őket. Ha ez lehetséges, még magasabb volt, mint a favágó Bauer, de keményebbnek látszott. Rövidesen megfigyelhették, hogy a Társaság emberei válogatott herkulesek, napbarnított, markáns, erőszakos típusok.

A lakrészeiket megfelelőknek találták, csak Lengley volt megakadva, mert nem volt vízhatlan revolvertáskája és tartott tőle, hogy a szigeten megfogja a rozsdát a fegyvert. Sokáig keresgélt alkalmas hely után, végre is rongyba csavarva a töltényeket és az ismétlőt, a konyhaszekrény felső polcára tette, amely a romlandó ételekre való tekintettel egy gumiszalag révén elég jól zárt. A törzsépületben azután, miután beírták őket egy nagy könyvbe, Tom élénken örült, hogy nem hozott magával vízhatlan táskát. Ugyanis közölték velük, hogy távollétükben átkutatták a poggyászukat és mindaddig, amíg a szigeten vannak, lőfegyvereiket a Társaság letétbe veszi. A gyarmatügyi minisztérium rendelkezése szerint, a Marquesas szigetcsoportra szóló fegyverviselési engedély nélkül lőfegyver tartása tilos. A felügyelők természetesen valamennyien rendelkeztek ilyen engedéllyel és a hozzávaló jókora Colt-pisztolyokkal. Ez ellen senki sem szólhatott. A Társaság köteles betartani a minisztérium intézkedéseit. Tom azonban nagyon örült, hogy önkéntelenül is elrejtette a revolverét. Fél embernek érezte volna magát nélküle.

Közölték velük, hogy reggel kijelölik szolgálati helyüket, a munkaidő napi nyolc óra. A raktár rendelkezésükre áll hitellel és a szükséges cikket nagybani beszerzési áron vehetik igénybe, tehát senkinek sem kell tartani attól, hogy a Társaság üzletet akar csinálni munkásai ráutaltságából, ahogy ez nem egy szigeten, sajnos, jövedelmező melléküzlet ágát képezi a termelésnek. Mindezt végighallgatta a 12 munkavezető is, mintegy uniformizáltan egyforma külsővel és arckifejezéssel. Fehér bricseszen, fekete lakkcsizmában, parafakalappal álltak ott és inget, kabátot összevontak egy felsőruhakonstrukcióban, amely egyesítette az egy szál ing lenge előnyeit a jó kabát tulajdonságával, amennyiben rendelkezett zsebekkel is. Zsinóron egy-egy hatalmas revolver függött rajtuk, nyakuktól a nadrágzsebéig. Az arcuk komoly volt, csokoládészínű és rideg mint a kő, de mindenkivel nagyon udvariasan bántak.

Azután összeismerkedtek vacsora közben a régi telepeseikkel, akik számszerint tizennyolcan voltak. Az épület közepét nagyobb helyiség alkotta, itt közösen étkezhettek, ha kedvük volt rá. A falon térképek és statisztikák függtek. A régebbi telepések nem látszottak tulságosan

vidámaknak. Asszony csak egy volt közöttük, egy német szűcs felesége, Rosnerné, szemei sötétén süppedtek be, arcán sárga bőr fonnyadozott, háta erősen meghajlott. Rosner negyven éves volt, de ősz, ráncos és nagyon fáradt tekintetű ember. Hawkins, az elektrotechnikus köhögött. A többiek csendben vacsoráztak, újonnan érkezett zajos és vidám társaik között.

- Mióta vannak itt? - kérdezte Lorimer Rosnertől.

- Két éve - felelte a szűcs egyszerűen.

- Az ellátás jó?

- Nem rossz, - mondta közömbösen. Most már többen érdeklődtek.

- Nehéz a munka?... Milyen a bánásmód?

Kitérő válaszokat kaptak. A régi telepések vonogatták a vállukat.

- Eredetileg hányan voltak? - kérdezte Jörsen.

- Hetvenen.

- És miért mentek haza a többiek?

- Nem mentek haza.

- Hát hol vannak?

- Meghaltak.

Döbönt csend lett. Most hirtelen valami nyomasztó sejtelem nehezedett rájuk. Hawkins tuberkulotikus, fátyolozott hangja törte meg először a csendet:

- Mi is meg fogunk halni. Maguk is. Minek jöttek ide?

- Hallgasson - szólt rá Rosner aggódva és valamennyi régi telepés ijedten forgatta a fejét.

- Hm - mondta Lengley, - szóval így értették, hogy akar-e az ember a paradicsomba jutni. És ha szabad érdeklődnöm, mitől haltak meg a néhaiak?

- Rövidesen megtudja - mondta Hawkins és leintette az aggályoskodó Rosnert. - Miért ne beszéljek?! Mit csinálhatnak velem?! Én már úgyis el vagyok intézve. - Erős köhögési roham rázta meg és az arcán két égő piros folt gyúlt ki. - Ennek a szigetnek az éghajlata olyan, hogy Cayenne magaslati üdülőhely hozzá képest. Az élelmezés nem rossz, de egyoldalú. Főzelék-féle nem terem a szigeten és a gazemberek jóformán csak szárított halat és húst adnak... Sokat vitt el a skorbut... A lapos, vulkánikus szikláról visszaverődő meleg hatvan-hatvanöt fok. Most vegye ehhez hozzá, hogy naponta esik. Három év óta telepítenek és csak tizennyolcan élünk, pedig telepés még nem hagyta el a szigetet. A hajózási zónától tizennégy nap távolságra fekszünk, erre csak minden ötven évben vetődik hajó, valami délsarki expedíció. Most már tudják a helyzetet. Jó éjszakát...

... Másnap már nem volt szükségük információra. Délelőtt vad trópusi zápor csapott le, azután a hirtelen párolgás füllesztő ködbe borította a szigetet. Két csoportban dolgoztak. Egyik részük a gumiültetvényen, másikuk a foszfátbányában. A benszülöttek csak napszámos szolgálatot végeztek, tehát kemény munkájuk volt a fehéreknek. Nem hajszoltak senkit, nem durváskodtak a felügyelők, csak ott sétáltak csoportosan revolvereikkel és azt sem bánták, ha valaki leült pihenni. Tizenkét felügyelő lakott a törzsepületben. A köd és a hőség mintha belülről akarná szétrepeszteni a fejeket. Andreotti kétszer ájult el, mire benszülöttekkel hazavitették, hogy pihenjen. Miután a köd elszállt, moszkitók milliárdjai döngtek mindenfelé, az összeszurkált emberekről csurgott a vér. A munkafelügyelők tíz lépésre búzlóttek valami

terpentinszerű anyagtól, ami visszatartotta tőlük a szunyogokat. Lengley a bányaszivattyúhoz volt beosztva. Délben odavágta a csavarkulcsot és felment a törzsépületbe Traderhez.

- Hallja maga! Micsoda disznóság ez itt a szigeten?

- Mit óhajt? - kérdezte nyugodtan a köpcös.

- Hol van a paradicsom, amit ígérték?! Hogy mernek ide embereket hozni?! Követelem, hogy a feleségemmel együtt nyomban szállítsanak el innen!

- Nagyon szívesen, ha a szállítási költségeket megfizeti. Mi nem tartunk itt senkit erőszakkal, ha nem tetszik, mehet, ahova akar. Díjtalan visszafuvarozást azonban ilyen távolságra nem engedhetünk meg magunknak. Most pedig ajánlom magamat.

- Nyomban távozom, előbb azonban engedje meg, hogy önt és igen tisztelt barátait pimasz gazembereknek nevezzem. - A választ nem várta meg és elsietett. Az egyik felügyelő megállította lent.

- Miért hagyta abba a munkát?

- Mert nincs kedvem hozzá. Ezen a gyalázatos helyen nem dolgozom.

- Azt megteheti - mondta vállatvonva Hastings, - de nehézségei lesznek az élelmezése körül. Ugyanis aki nem dolgozik, az természetesen nem kap hitelbe ellátást. Good bye. - És ott hagyta.

«Na, Lengley, ha ebből a szurokból kimászik, akkor gratulálni fogok», mondta magának rosszkedvűen. Azután volt annyi esze, hogy visszamenjen a munkahelyére.

Elly félig aléltan feküdt az ágyon. Nem tudta elhinni, hogy az ő apja egyik tulajdonosa ennek a pokolnak. Ebből ruházták, nevelték, ebből van villájuk Weltewredenben. Kezdte megérteni Meulen irtózatot hatalmát az apja felett. Mert ez csak úgy lehetséges, hogy az a szennyes ember vitte bele fokként apját is az egészbe. Milyen furcsa végzet: ő fog vezekelni ezért a bűnért. Talán sohasem derül ki, hogy itt halt meg ezen az ocsmány szigeten. Szegény Lengley. Ezt a derék fiút is ő csalta ide. Azután elájult, mert a mennyezetről egy csészealj nagyságú pók ereszkedett alá lassan...

Délben már az új telepések is csendesen ültek az asztal körül. Arcukon a rémület és a szenvedés súlyos évek munkájának beillő komor nyomokat hagyott néhány óra alatt. Graboffné dél óta valami merevgörcsszerű állapotban feküdt szobájában. Lorimer kislány már reggel lázas volt és egyetlen nap alatt már rabszolgák is lettek, tudták, hogy ég és víz közé vannak zárva egy kis folton, kiszolgáltatva tizenkét fegyveres óriásnak, akik egyben az élelmiszer birtokosai is. Egy benszülött áthozta kis csomagocskáiban a chininadagokat.

Lengley, aki különben a konyhában aludt, lefekvés előtt Elly szobájában ült és igyekezett megnyugtatni a lányt.

- Ne féljen, amíg a férjét látja. A szivattyú mellett egész jó kis robbanómotort találtam. Ha rá tudom szerelni egy ilyen benszülött kajákra, nekivághatunk a tengernek.

Elly már sokkal nyugodtabb volt. Érezte, hogy a férfi sorsát nehezítené, meg, ha elhagyná magát, mint a többi asszony. És most már jól tudta, hogy nagyon szereti Tomot. Olyan nagyon szereti, ahogy csak egy nő a férjét szeretheti. De úgy látta, hogy a fiú barátságánál többet nem érez iránta.

- Tudja, - mondta Ellynek, - a hátralévő hónapjaimból szívesen odaadnék néhány hetet, ha az Új Hollandia Rt. valamelyik igazgatójának a nyakát néhány percre hálásan megszorogathatnám.

Az asszony először nem felelt. Sötéten nézett maga elé néhány pillanatig, majd szomorúan a fiú fejére tette a kezét:

- Nem téveszti el nagyon a célját, ha az én nyakamat szorítja meg. Ugyanis az egyik igazgatónak a lánya vagyok.

- Hülyéskedni méltóztatik?

... És Elly szép csendesen elmondott mindent. Az első telepítés csődjét, a házassági ajánlatot; egész odáig, amikor az ablakon keresztül Lengley fejére pottyant. Tom nagyon mélyeket szívott a cigarettájából és sokáig hallgatott.

- Csak egyet nem értek és ha ezt megérteném, ismét felajánlanám az előbbi néhány hetet: Hol itt az üzlet? Nekem igazán van üzleti érzékem, jenki vagyok, de feketedjek meg, ha ezt értem. A munkával alig törődnek, egy kis gumi és kóladió, meg olcsó foszfát... A gőzhajó költségeit sem fedezi. És maga milliókról beszélt, özönlő vagyonról...

- Én azt hittem, hogy Vilma-sziget gyönyörű, hatalmas telep. A milliók különben igazak, ezt elhiheti.

- Milliók? Ha ez a sziget gyönyörűen termelne, akkor sem hozhatna többet egy évben, mint tíz százalékot és csodálkoznék, ha az egész befektetés ötszázezernél többbe került volna. Szóval az ötvenezer. Hol vannak itt a milliók? Nem értem. De ki fogom találni. Jó éjszakát, Lengleyné.

A lány utánafordította a fejét, azonban Tom nem nézett vissza. Behallatszott a konyhából levetett cipője koppanása és örökös halk füttyörészése.

Halálraitétek

A kikötőben, közvetlenül a törzsépület falai alatt, egy automatafegyver oltalmában kis gőzös állt. Ezt valamiféle végszükség esetére tartották itt, ha Hamiltonnal katasztrófa történne, vagy valami elemi csapás elpusztítaná az élelmiszerkészletet. Az utánpótlást háromhavonként Hamilton hozta a «Canopuson». A kis gőzhajót befűteni és menetkész állapotba hozni órákig is eltartott volna, azonkívül jól védhető helyen volt, éjjel-nappal szem előtt. Hawkins nem túlzott, mikor azt mondta, hogy itt mindenkinek meg kell halni. A válogatottan erős felügyelők kitűnő szervezetükön kívül, valószínűleg rendelkeztek főzelékkonzervekkel is és minden egyébbel, ami talán a telepesek számára is elviselhetővé tette volna ezt a pokolszigetet.

A felügyelők nem kegyetlenkedtek. Nem beszéltek egyetlen felesleges szót sem és mégis meglátszott rajtuk, hogy élet-halál urai mindazoknak, akik itt élnek. A nyolcadik napon kis lázadás tört ki. Andreotti hisztérikusan kiáltozni kezdett az egyik Van Koppen nevű felügyelővel. Ez higgadtan rendreintette, mire a hőségtől és szunyogoktól félőrélt festő megragadta a kabátját. A közelben álló Trader meg sem mozdult. Van Koppen egy nyugodt ökölcsapással, mint valami mészáros letaglózta a festőt és intett a benszülötteknek, hogy vigyék a szobájába. De ekkor váratlanul a hatalmas Bauer és nyomban utána a cseh néptanító kapta meg a düh-rohamot. Az óriás német csákánnyal rohant Traderre, úgy látszott, hogy elsöpri, de a következő pillanatban a cölöpként álló kis köpcös elkapta a baromi erejű Bauer csuklóját, egy rövid, de acélos horogütéssel pontosan állcsúcson találta ellenfelét és Bauer éppúgy elfeküdt, mint a vézna festő. A tanító már régen összegörnyedve fetrengett Van Koppen rúgásától, aki ki se vette kezét a zsebéből és a közben szintén megvadult Ljubovot meg Graboffot, Hastings intézte el ugyanolyan hidegen, precízen és gyorsan. Nem nyultak a revolverükhöz, nem szóltak egy szót sem, csak álltak ott és nézték a döbönt telepeseket, akiket a gyorsan lejátszódó kis dráma megbénított. Trader azután halkán valami utasítást adott az egyik benszülöttnak, hogy a ház esőcsatornáját meg kell támasztani egy téglával, mert kijár.

Ezután már incidens nélkül telt az idő. Először Graboffnét temették el. Döbbenve látták, hogy a temető milyen hatalmas területet foglal el ezen a kis szigeten. Szomorú, csendes temetés volt. Nem részvételtjes. Az emberek ijedten álltak és önmagukra gondoltak. Graboff sem sírt, csak nyitott szájjal, hitetlenkedve meredt a bádogládára. Két nappal később a kis Lorimer Péter következett. Ez a temetés szörnyű jajaival már felverte a sziget csendjét.

A zöldzsalus, pirosfedelű házban a halálvárás némasága ült.

... Egy napon azután újabb katasztrófa lidérce nehezedett rájuk. A néptanító, aki valamikor gyógyszerésznek készült, a kininport nézegette sokáig figyelmesen. Naponta háromszor kell belőle szedni minden európainak itt a trópuson, ha nem akar a biztos kínhalál áldozata lenni. Először lassan, lehellétszerűen fujta a port, azután vizet kevert hozzá és kis golyócskát gyúrt belőle. Végül remegő kézzel letette újra és rekedten szólt a körülállókhoz.

- A kinin hamisítvány. Telítve van valamiféle porral, ami sokkal nehezebb. Azt hiszem, nátrium hydrocarbonicummal. Tíz ilyen kapsula nem tartalmaz egy gramm kinint.

Kerülték a közös szobát. Mindenki bezárkózott. Nem akarták látni Lorimernét, aki megtébo-lyodott és éjjel-nappal a kisfiú valamilyen ruhadarabjával, vagy játékával ténfergett, magában beszélgetve. Lorimer megöszült. És következett egy időszak, mikor elviselhetetlen lett a levegő a hullaszagtól. Legtöbben haláluk előtt ámok-futástól hajtva a sűrűbe rohantak be, jó messze, ahol nehéz volt rájuktalálni, de gyorsan oszlásnak induló tetemük mérges leheletét az egész szigeten érezni lehetett. Két napig émelygett és ájuldozott mindenki, amíg Jörensens hulláját meglették. A törzsépületet a lakóteleppel telefon kötötte össze. Egy reggel Trader át-

telefonált, hogy igyekezzenek a holttesteket megkeresni. Minden beszoigáltatott holttestért külön adag rum, cigaretta, vagy tetszésszerinti árucikk jár jutalmul. Aki azt hiszi, hogy ezen felháborodtak, vagy kétségbeestek, az nem ismeri az embert. Halálraitéltek voltak. Idegállapotuk lassan a gyerek és a bolond között stabilizálódott. Igen! Jó cigarettát! Meg egy falás csokoládét, egy üveg whiskyt, mielőtt vége mindennek. És buzgón keresték a halottakat. Az egyik beszoigáltatta Hawkinst öt szivarért. Bauer, aki ha Tradert meglátta, az emlékezetes állkapocsütés óta, elszédült a gyűlölettől, Bauer beszoigáltatta Ljubov hulláját három főzelékes konzervért. Rosner teteme két tábla csokoládét jelentett a megtalálónak. A halottak mindig először a törzsépületbe kerültek és csak onnan temették el őket. Munkával már alig törődtek. Halottakat kerestek egész nap.

Tom minden erejével vigyázott arra, hogy épségben tartsa az idegeit és valahogy Ellyt is sikerült izolálnia a hagymázos álmhoz hasonló hangulattól. Azért mindkettőjükön meglátszott a roncsoló klíma. A skorbut ellen úgy védekeztek, hogy friss pálmahajtásokat és faleveleket főztek ki, minden erejükkel leküzdvé magukba a keserű, utálatos italt. A többiek nagyrészt már gennyezett a foghúsa a rettenetes betegségtől. Csodálatosképpen a láz is elkerülte őket, ami kivétel nélkül mindenkit megfogott a nedvességgel telt elképzelhetetlen forró éghajlat alatt. Lorimerné eltűnt egy nap, valószínűleg a tengerbe vetette magát. Közben kóladiót gyűjtöttek és új tárnákat robbantottak. Lengley, aki el volt készülve arra, hogy halála előtt néhányat a pokolba küld hóhéraik közül, ügyesen lopta a patronokat, amire pedig két felügyelő is vigyázott, ha használták. «A maga kötelessége, Lengley» mondta magának, «hogy ha minden kötél szakad, szép tűzijátékot rendezzen az uraknak».

Egy éjszaka Elly váratlanul arra ébredt fel, hogy Lengley pizsamában ül az ágya szélén és keltegeti. Eddig még nem lépte át a hálósobájának küszöbét külön engedelem nélkül.

- Megvan! Lengleyné!... Mindent tudok. Ide figyeljen! A század legnagyobb bűnténye az, ami itt történik. Ilyesmit csak egy zseniális ördög gondolhatott ki. Tudja mi van itt?! Biztosítási csalás!... Községes biztosítási csalás, hihetetlenül nagy és embertelen... - Közben felgyújtotta a villanyt és már ott füstölgött szájában egy cigaretta. Valóságos lázba hozta a felfedezés. - Nem emlékszik, hogy minket először egy biztosítási orvoshoz küldtek. Ez az! Nagy reklámmal összeszedni az embereket, bebiztosítani őket és idehozni meghalni. Azután már csak a halotti bizonyítvány kell és a biztosító fizet. Vegye tudomásul, hogy minden telepese húsz, de az is lehet, hogy harmincezer dollárra van bebiztosítva. Valószínűleg nem egy vállalatnál. Sok biztosítónál kis csoportokban. Mondjuk, tíz biztosító évente egyenként öt halottért fizet. Fel sem tűnik a trópuson. Az egy évben ötven halott. Számítsa ki, hogy ha csak húszezer dollárra vagyunk bebiztosítva, az egymillió dollár. De lehet, hogy sokkal több! Valószínű, hogy már nem akarják sokáig csinálni. Talán a mi csoportunk volt az utolsó. De az is lehet, hogy még egy millió dollárra valót ideszállítanak. Érti már, gyönyörű? A világ leg távolabb eső biztosítói, a Fonciére-től a Lloydig hozzájárulnak egy részéhez a haszonnak. A maga papája azért ment tönkre, mert a gyönyörű szigeten minden megegyezett a kínált feltételekkel, csak éppen az nem volt benne a számításban, hogy az emberi szervezetnek elviselhetetlen. Mikor Meulen ezt meghallotta, már kidolgozta valami zseniális technikával ezt a telepítést. A legválogatottabb munkástoborzókat, rabszolgahajcsárokat szedte össze és avatta be a tervébe. Ötszázezer forintért felépítette a telepet. A maga apja bizonyára csak akkor jött rá, hogy mibe vitte a két Meulen, mikor már nyakig benne ült a bűnben. Az is lehet, hogy van valahol egy egészséges sziget, amit szintén Vilma királynő szigetének neveztek el és onnan egészségesen szállítják haza a munkásokat. Az is lehet, hogy egy biztosítóvállalat kiküldöttjét is elhozták ide. Hiszen szemre szép itt. A biztos csak az, hogy valaki hasznot akart csinálni abból, amibe a maga apja tönkrement: a halálból. A biztosítótársaságok megszokták, hogy igazi nagyvállalatok nem szeretik viselni a kártérítések kockázatát és bebiztosítják a telepeseiket. Csak arra kell vigyázni, hogy mindenütt legyen néhány olyan biztosítás is, ami nem kerül

kifizetésre és hogy egy-egy vállalat sem fizessen túl sokat. Miután Indiában minden városban van az Új-Hollandiának munkástoborzója, mindenütt más biztosítóvállalatot bíznak meg. Az egész üzlet évi kiadása a befektetés amortizációjával együtt, ha sokat mondok, százötvenezer dollár és tisztán hoz, ha keveset mondok, nyolcszázötvenet. Ez már érthetőbb, mint a foszfát, a kóladió, meg a négy és fél gumicserje.

Elly sápadtan felült.

- Igen. Ez valószínű. Most már azt is megértem, hogy miért tartotta az apámat Meulen a kezében. Félt, hogy elmondják valakinek a bűnt.

- Hetek óta töröm reggelig a fejemet, de most megvan - kiáltotta elragadtatva. - Remek, mi?

- Biztosan így van minden, ahogy mondja. De minek örül ennyire.

- Hogy mégsem vagyok olyan hülye, mint amilyennek látszom! - mondta lelkesülten és visszament a konyhába.

A lány szinte sírva nézett utána.

Kenyértörésre kerül a dolog

Hamilton háromhónaponként tért vissza hajójával, ilyenkor hozta az utánpótlást és az ujságokat is. Az ujságokból a telepesek nem kaptak. Különben Lengley készült volna a veszélyre. Miután Hamilton elment, bizonyos volt, hogy három hónapig nem tűnik fel hajó a láthatáron, megint ég és víz közé zárva élnek a szigetnyi földdarabon. Ezzel a tudattal néztek a félig már elsorvadt emberek a láthatár és a tenger közé ékelődő «Canopus» után. Elly százszor volt már azon a ponton, hogy őszintén megmondja Tomnak, mennyire szereti. De azután mégsem tette. Ha Tom szeretné őt, igazán, férfimódra, akkor már jelét adta volna ennek.

Azután odavették magukhoz Lorimerék kislányát, mert a szerencsétlen ember vérhast kapott és el akarta különíteni a gyereket. Bauer is vérhasban szenvedett és egy napon az örökké csendben gyászoló, egymagában üldögélő Jörensenné is meghalt. Valami rovar csípte meg, a féllába ijesztően feldagadt, elgennyesedett és két nappal később iszonyú kínoktól váltotta meg a halál.

Délelőtt volt. A férfiak munkában ácsorogtak és fullasztó sirokkó ülte meg a szigetet. Az ég felhőtlen volt és mégis piszkosszínű, a nap vörösen izzott, mintha alkonyulna és valami fojtó, izzó szellő áramlott néha át a fák között. Elly az alélt kislányt vizes ruhával dörzsölte, bár neki is olyan sajgással nyilalt a koponyája, mintha a balszemén keresztül egy hosszú tűt szúrnának időnként az agyába. Az ajtó kinyílt és Hastings állt meg a küszöbön. A felügyelők sohasem léptek be a telepesek házába. Csak telefonon keresztül érintkeztek. Elly tehát meghökkent.

- Kérem, jöjjön velem, Bradbrock kisasszony.

- Lengley Tamásné vagyok - mondta Elly ijedten. Hastings ujságot vett elő a zsebéből. Oda-mutatta. Benne volt Elly fényképe. Húszezer forint jutalmat tűztek ki annak, aki megtalálja Bradbrock lányát. Az ujság szerint Elly Bradbrockot egy csavargó autón elragadta és azóta nyomaveszett.

- Az egészről egy szó sem igaz. Saját elhatározásomból követtem Lengleyt és a buitenzorgi misszió nál házasságot kötöttünk.

- Ha így van, ezt majd tisztázhatja Weltewredenben. Nekünk mindenesetre kötelességünk önt Jávába visszaszállítani.

- Természetesen a férjemmel együtt!

- Csirkefogókat nem exportálunk innen. Csak önt visszük vissza.

Elly elkeseredetten felugrott:

- Akkor a biztosítótársaságok is megtudják ezt az egész szörnyűséges gyilkossági és csalási sorozatot! És a rendőrség is megtudja Jávában.

- Lehet - mondta Hastings, bár kissé meghökkent először. - Ez esetben saját apját is börtönbe, vagy akasztófára juttatja. Nem hiszem, hogy ilyesmit megtenne. Jöjjön, kérem...

És megragadta karjánál fogva Ellyt, aki felkiáltott. Lorimer kislánya is magához tért és ijedten sikoltozni kezdett. Ekkor azonban a felügyelő hátulról olyan ütést kapott az arcába, hogy nyomban felrepedt a szemhéja és kis hiján elveszítette az eszméletét. Lengley látta messziről, hogy bemegy a házba és nyomban hazaosont. Éppen akkor jött, mikor Hastings megfogta a karjánál Ellyt. Ez az óriás azonban a sokszor bevált szemütestől sem esett el és a következő pillanatban Lengleyt egy hatalmas kéz úgy vágta a falhoz, hogy tehetetlenül zuhant a földre.

- Ezért még számolunk! - mondta Hastings és az ajtó felé vonszolta Ellyt. Dörrenést hallott maga mögött és ütést érzett a bal lapockája alatt. Aztán párává oszlott előtte az ajtó, a fal, minden és megremegett bele az épület, amikor a kétméteres, hatalmas test holtan zuhant teljes hosszában a földre. A csendben furcsa kis zörgés hallatszott, ahogy a parafakalap elgurult róla.

- Kiváncsi vagyok, ezért mennyi csokoládét és cigarettát adnak, ha beszolgáltatom - mondta Lengley, miközben fájó derekát tapogatta. A dörrenést nem hallották, vagy nem figyeltek rá, hiszen a délelőtti sokszor veri fel a bányából hangzó robbanások zaja. De már jöttek haza valamennyien, mert elmúlt dél. Lengley közben megtudott Ellytől mindent.

- Ostobaság volt, hogy hazajöttem. Ha tudom, hogy el akarják innen szállítani, nem avatkozom bele. Az Istenért, miért nem ment?!

- Maga nélkül?

- De hát ki vagyok én, hogy miattam...

- A férjem, Tom. Maga sem menne el nélkülem.

A hazatérő munkások borzadva álltak a halott körül.

- Ide hallgassatok, bajtársak! - kezdte Lengley. - Azt tudjátok már, hogy minket itt megölnék, mint a juhokat. Azért teszik ezt, hogy halálunk után a biztosítási összeget felvegyék. Vesztenivalónk nincs, egyikünk sem bírja már soká. Egyetlen útja van a menekülésnek; a gőzhajó, ha hozzáférhetünk. Én tíz robbanópatront loptam itt az idők folyamán. Vegyünk egyet-egyet a kezünkbe és támadjuk meg a törzsépületet. Dobáljuk rájuk a patronokat. Ha a robbanás elpusztít minket is, mert sajnos közről kell eldobálnunk őket, vagy ha átnedvesedtek a patronok és nem sülnék el: végünk. Az esély egy az egyhez. Megmondtam nektek, hogy ez veszélyes vállalkozás, de lassan megdögölni, hetekig, esetleg hónapokig kínlódni, sorvadni és úgy halni meg biztosan, az még rosszabb. Ezek itt megölnék minket, mert be vagyunk biztosítva. Értitek, miért szörnyű, kilátástalan, reménytelen a helyzetünk? Így a társaság nagy része mégis csak megmenekül. Ha szerencsénk van, talán egyikünket sem pusztít el a robbanás. Persze, ha eldobtuk a patronot, szedni kell a lábunkat és erre mindössze két másodperc időnk van. Ha kell, akár egyedül dobom rájuk mind a tíz patronot. Ilyenkor valamennyi felügyelő ott van a házban. - Csengett a telefon. - Addig gondolkozzatok! - mondta és felvette a kagylót. Trader nyers hangja hallatszott:

- Ki látta önök közül Hastings felügyelő urat?

- Azt a jellemtelent? Az előbb volt itt, de már elment, - letette a kagylót és még hozzátette, - a pokolba.

Miután előkerült a láda a patronokkal, a szótlan telepesek közül először Lorimer ment oda és elszántan felvett egyet. Utána Jaroslav, majd Graboff következtek. Mindez csüggedt, nagy csendben. A gyávák elhuzódtak. Végül is azonban mind a tíz patronnak akadt gazdája, úgyhogy Lengley és Bauer kettőt választottak.

- Bocsánat, - mondta pedánsan Lengley a félelmetes néma csoportnak, - nejem önagyságával van néhány szavam. - Bement Ellyvel a szobába, szó nélkül a kezébe nyomta Hastings revolverét.

- Nézze, ez a patron-dolog, sejtheti, hogy inkább öngyilkosság, mint menekülés, az öregapám se hallotta, hogy gyújtószinór nélkül használt robbanópatron ne érje utól robbanásával azt, aki eldobja. Maguk, ha a gőzhajónak nem történik semmi baja, ezzel a pár rongy gyáva férfivel elmenekülhetnek. Ha nem sikerülne az egész és nem szeretne kezébe kerülni a pimaszoknak, akkor itt van ez a revolver. - Hosszan nézték egymást. - Még csak azt akarom mondani, - foly-

tatta Tom, - hogy maga az első nő, akiért egy Lengley dolgozni akart. Szégyen, de így van. És most már azt is megmondom magának, amit eddig eltiltott az etikett, hogy talán már abban a pillanatban halálosan szerettem, mikor olyan finoman a fejemre esett.

- És ezt... ezt csak most mondja...? Istenem! Micsoda ostoba... ostoba... - sírva borult Tom nyakába, aki zavartan simogatta a haját.

- Becsületszavamra az ember ideges lesz... Mondja! Csak nem annyit jelent ez, hogy maga szeret engem?

- De... igen... nagyon, nagyon!

Ismeretségük és házaseletük óta először megcsókolták egymást.

A tűzijáték

- Mai napon a Vilma királynő sziget telepesei tűzijátékkal egybekötött nagy bált rendeznek, amelyre önt és b. családját tisztelettel meghívja az elnökség. Mehetünk, uraim? - Mindezt már az ajtóban mondta. Azután füttyöreszve megindult a menet élén. Csendben mentek néhány percig. Azután Lengley karját megérintette valaki. Megfordult. Elly állt ott.

- Itt vagyok, Tom. Nem akartam az előbb vitatkozni, de most vegye tudomásul, hogy magával megyek. Adjon ide egy patront.

Tom ránézett a feleségére, azután nem szólt semmit.

Látta, hogy hiába szólna. Csendesen átadta neki az egyik patront.

- Csak arra vigyázzon, - mondta később, - hogy miután eldobta, szóval amíg a patron a levegőben van, forduljon meg és rohanjon, ahogy tud. Néhányan megmenekülünk, az biztos.

Trader az ablaknál állt és kinézett. A többi felügyelő még ebédelt. Látta közeledni lassan a csendes csoportot, fegyvertelenül, gyengén, elcsigázottan. Úgy látszik, valami baj történt, gondolta. Eszébe sem jutott, hogy ezektől a szerencsétlenektől tartson. Mikor a törzsepület közelébe értek, látta, hogy a bolondos amerikai kiáll a középbe, csípőre tett kézzel néhány tánclépéssel fel és alá jár, csókokat dob mindenfelé, azután felemeli a karját és valamennyien a zsebükbe nyulnak...

Csak egy tizedmásodpercig volt ideje Tradernet rémülten ráésszmélni a helyzetre. Egy csomó kar lendült és a telepesek futásnak eredtek...

A detonáció minden képzeletet felülmult!

A sziget megrendült bele, lángnyelvek, kőkolosszusok rohantak az ég felé, a robaj és a légnyomás úgy dobta szét a rohanókat, mint apró kavicsdarabokat, aztán guruló, beomló épületrészek és sziklakoloncok morájával kialudt a hirtelen kataklizma, csak a sűrű toronymagas porfelleg terjengett lassan, süllyedve... Néhány másodpercig mozdulatlan, mély csend váltotta fel a pokoli orkesztert. A sziget valóságos szeméttelapnak látszott. Egy kis romhalom megmozdult és Bauer emelkedett fel tántorogva. Homlokából folyt a vér. Most rohantak elő a sértetlenül maradt telepesház lakói. Jaroslavot csak a ruhájáról ismerték fel, a feje péppé morzsolódott egy kőkolonc alatt. Lorimer sértetlenül emelkedett fel a földről. Graboffot kiálló karjánál fogva húzták elő egy csomó deszka alól, több helyen súlyosan megsérült, de élt. Lengley vérző fejjel, félőrülten járkált ide-oda, Ellyt kereste. Egy kidőlt pálma koronája sodorta el a leányt, ájult volt, de néhány mély karcoláson kívül semmi baja. Tom először indián módra körültáncolta, azután csókolgatta, míg végül Rosnerné, aki vizet hordott, lelocsolta az ájult asszonyt és Elly kinyitotta a szemét. Lengley azonnal felugrott, hogy segítsen a többiek kimenteni. Kiáltozva, hisztérikusan szaladgáltak ide-oda. Még két halott és egy súlyosan sebesült társuk került elő. A törzsepület romjai felől nem hallatszott hang. A ben-szülőtt munkások lassan visszamerészkedtek a bozótból, ahová menekültek és ámulva nézték a képet. Most mégis... valami mozdul... A beomlott épület irányából nyögés hallatszik és zörgő rögök alól tántorogva egy mésszel és vérrel borított alak próbál elindulni. Megismerték. Trader volt! Vadállati ordítás hallatszott. Mielőtt bárki is megakadályozhatta volna, Bauer, mint egy veszett farkas rohant Traderre és a legelső kezeügyébe akadó kővel szétzúzta a fejét. Azután az épület romjai között minden elcsendesedett. Csak a mész és porfelhők terjengtek lassan a pusztulás felett. A sebesülteket bevitték a házba. Lengley a telepesekkel és a ben-szülőtt munkásokkal az élelmiszerdepó helyét igyekezett megtalálni. Megkönnyebbülten látta, hogy a pincét aránylag kímélte a robbanás. Sok minden szétfolyt, tönkrement, elszóródott, de

vége is maradt annyi, hogy ha okosan beosztják, nyugodtan elindulhatnak a hajóval. A hajó! Mint az őrült rohant fel Tom a kis gőzösre. Az egyik korlátját leszakította valami, néhány nagyobb kődarab áttörte a fedélzet padlóját és behorpasztotta a kéményt. Semmiség! Azonnal valamennyien hozzáfogtak a hajó javításához, berakodáshoz és ami még sohasem történt meg ezen a szigeten: a lakóházban lázas csomagolás folyt. A romok között megtalálták a kis vas-kazettát, amelyben Trader a pénzt tartotta. Ezer hollandi forint volt benne.

... Mikor a kis gőzös lassan elindult a szigetről, Tom így szólt Ellyhez:

- Drágaságom, ha öreg napjainkra letelepszünk valahol és szerény tőkénket ingatlanba fektetjük, nem itt építünk családi házat...

A törzsépület annyi jajt, szenvedést és halált látott téglái mozdulatlan, hatalmas romhalmazban meredtek a távozó gőzös után...

Az Új-Hollandia R. T. likvidál

Bradbrock, miután hónapok multak el és semmit sem hallott a leányáról, végkép megtört, összeroppant. Úgy érezte, hogy ez valami istenbüntetés volt. Üzletrészéért nem kért semmit, otthagya vagyonát a társának. Most már nem árulhatta el Meulen a lányának, nem fenyegethette, hogy fillér nélkül kilöki Bradbrockot az utcára és perelje be, ha meri. Elly eltűnésével Meulen hatalma megszűnt felette. Nem volt mitől félnie, hiszen a leánya nélkül semmi sem kötötte már az élethez. Leszámolás és búcsú nélkül elutazott Weltewredenből Londonba. Egy régi barátja cégénél mint tisztviselő helyezkedett el, csekély fizetésért. Meulen nem is bánta nagyon. Lengley jól sejtette, hogy a csalást már nem merik tovább folytatni. A hollandi uzsorás elhatározta, hogy ha az utolsó biztosítási összeget negyven ember után felvette, nyomtalanul el fog tűnni valamerre dollármillióival. Úgy látszott, már nem is kell soká várnia. Hamilton három-négyhónaponként hozta a halotti jelentéseket, amelyek az elhunyt fényképével is fel voltak szerelve. Mert a törzépületben nagyon jól tudták, hogy mit ér egy halott és hogy kell felszerelni jegyzőkönyvvel, fényképpel a halotti bizonyítványt ahhoz, hogy megtámadhatatlanul hiteles legyen és a biztosító szó nélkül fizessen. Ennek az ostoba Bradbrocknak a vagyonát egyszerűen zsebreteszi, gondolta Meulen. Eredetileg is ilyesmit tervezett. Egy órára járt az idő, a fiát várta, akivel tulajdonképpen már délre volt megbeszélve a találkozás. Váratlanul nyílt az ajtó és egy jólöltözött, nagyon sovány, de vidámképű, szeplős fiatalember lépett be, a szájában olyan valószínűtlen hatalmas szivarral, amilyent Meulen még soha életében nem látott.

- Halló, Meulen! Szervusz, öreg disznó! Hogy vagy?!

Meulen elképedt az ismeretlen embernek ettől a közvetlen debüjétől. Még jobban meglepődött, midőn a szeplős idegen széket húzott magához, közvetlenül eléje ült és vidáman csapkodta az öreg hollandi térdét.

- Hát mi van, mi?! Hogy megy az üzlet?! Mit csinál a májad?!

- De kérem... én nem ismerem... különben is...

Az idegen biztatóan hunyorgatott feléje, úgy látszott, hogy végtelenül boldog és megelégedett.

- Hát röviden, fiam, mert a cimboráim várnak a hotelben és a fiad is velük van. Jó lesz, ha gyorsan visszamegyek, mert ezek nem szívlelhetik a te fajtádat. Meg tudom érteni. Piszok egy familia vagytok, az bizonyos.

Meulen értetlenül és ijedten meredt a jenkire.

- Mit beszél?! Hol van a fiam?!

- Lehet, hogy még él. Hát idehallgass, te hóhérok apja, te piócába oltott veszett kutya, most az egyszer alaposan ütött az utolsó órád. Új-Hollandia telepesei megérkeztek Weltewredenbe és általam kéretnek, hogy légy szives, fáradj a hotelbe, ahol a tiszteletedre nagy, lincseléssel egybekötött népünnepséget rendezünk. Ugyanis, kérlek, több mint százötven rendbeli előre megfontolt szándékú gyilkosságért, ugyanannyi rendbeli csalásért kell felelned. Ezért alighanem felfüggesztik a politikai jogaidat.

- Mi... miről beszél?... - kérdezte Meulen falfehéren.

- Hát most hagyjuk a viccet. A fiadat, te ocsmány, vén foka, a szállodában őrizzük. Ha eszedbe jutna elszökni, őt adjuk át a rendőrségnek. Tudjuk jól, hogy mennyire szereted azt a majomszabásu embert. Van egy ok, amit nem közlök veled és amiért futni hagyunk. De csak

meztláb. Egyetlen fillér nélkül. És pedig délután félőtig. Addig velem együtt összeállítod vagyondról a státust és mindazon telepések nevét, akik meghaltak. A biztosításukért befolyt összegeket széosztjuk törvényes örököseik között. Vagyonod többi részével kárpótolni fogod idejükért és egészségükért azokat, akik koldusan és betegen megmenekültek a te szigetedről. És ha marad még egyetlen filléred, azt be kell dobnod a tengerbe, úgyhogy fiaddal együtt csak menhelyeken és csavargóotthonokban élhess. Alkalmas címeket készséggel bocsájtok rendelkezésedre. Most adok neked öt perc gondolkozási időt, ha azután nem engedelmeskedsz szó nélkül, akkor a nyakadnál fogva viszlek a rendőrségre.

A hollandi tudta, hogy minden elveszett és a legkisebb büntetés, ami érheti, ha a vagyonát elveszik. A törvény csak maximumot szabhat ki rá. Menekülésre nincs remény.

... Negyed óra múlva Meulen ott állt a hotelszobában.

Jelen voltak többen a telepések is. Egy szemrehányó szót sem szóltak neki. Csak nézték. A galambösz Lorimer, a megtört Rosnerné talpig gyászban, a szálfatermetű, elszántarcú Bauer, a közben felgyógyult Graboff mankóval a hóna alatt és a többiek mind. A fia ott ült a félkör közepén és úgy látszott, közel van a megőrüléshez. Elly nem volt közöttük, az ő szerepéről nem volt szabad tudni Meulennek.

Ezután minden gyorsan és engedelmesen történt. Meulen kifizette a tisztviselőit és táviratilag intézkedett a fiókok megszüntetéséről. Délután négy órakor felvette az Új-Hollandia R. T. négymillió dollárról szóló bankbetétjét és saját számláján kezelt vagyonát is, nyolcszázezer hollandi forintot. Délután félőtig kiszámították, hogy melyik áldozat után mennyit fizettek a biztosítók, ezt az összeget, amely a pénz nagy részét tette, letétbe helyezték egy közjegyzőnél, akit megbíztak a bárhol feltalálható örökösök kiderítésével és az egyes tételek kifizetésével. Délután hatig aránylag olcsón elkelt Meulen háza és villája, ezekután Lengley benyult a hollandi zsebébe, elvette a pénztárcáját, az óráját, a gyűrűjét, mellénye felső zsebéből az utolsó szivarját és így szólt:

- Ha mostantól számított huszonnégy órán belül leszármazottaddal együtt még Jáván vagy, akkor nincs kegyelem. Mars!

A fennmaradt elég tekintélyes összeget széosztotta a telepések között. Saját magának hatvan hollandi forintot vett el.

- Részemről csak a rezsiárat számítom fel, amennyibe nekem került a tréfa. Az egész históriából az a tanulság, gyerekek, hogy az ember lehetőleg ne kíváncsozzon élve a paradicsomba, mert mindig lesznek itt a földön patrónusok, akik ehhez szívesen hozzásegítik. Isten veletek és fogadjátok meg azt a jó tanácsomat, hogy lehetőleg kerüljétek ezentúl a Vilma királynő szigetet. Szervusztok öregeim...

*

... A Karakatoa, amióta a világ egyik legszörnyűbb elemi csapását előidézte és szétrobbant krátere után háromszor került meg a globust egy dagályhullám, negyvenezer ember halálát jelentve a föld tengerpartjainak, a Karakatoa azóta a víz alól sistergi fel vörösbeizzó, kékes láváját és hullámgyűrűi sokszor távoli hajóroncsokat, egész zátonytömböket sodornak ki a batáviai kikötő magas gátja alatt elhúzódó fővényre. A telepések érkezése után virradó reggelen egy erőteljesebb lávaömlés örvénygyűrűje holttestet csapott a terméskőkolosszusok tövéhez. A halottban Meulent agnoszkálták. Boncolása meglepő eredményre vezetett. Megállapították, hogy nem élve került a vízbe. Valaki pusztá kézzel megfojtotta. Pontos ujjlenyomatok helyezkedtek el a horpadt gégeporcok felett elszíneződött bőrön. Az Új-Hollandia R. T. egy volt tisztviselője jelentkezett a rendőrségen és azt vallotta, hogy előző este látta az

áldozatot a Weltewredenből Batáviába vezető úton egy hatalmas, szálfatermetű, feltűnően alacsonyhomlokú ember társaságában. Ezt az embert a rendőrségnek nem sikerült felkutatni...

Auguszt Meulen sem került el a sors esküdtszékének verdiktjét. Régebbi üzleti kapcsolatai révén még maradt számára annyi nexus, hogy elhelyezkedhessen a postán egyszerű tisztviselőként. Az elkényeztetett fiatalember, aki régi szerelmét az alkohollal, nyomoruságossá vált helyzetében, lassan valóságos házassággá állandósította, nem sokáig állta rendszeresen a rosszul fizetett hivatali körmölést, sikkasztott, hamisított, azután egy ideig bujkált, végül éhesen elcsigázottan maga jelentkezett a csendőrörsnél.

Harmincnégy éves korában a sumbavai fegyenctelepen egy maláriás lázroham végzett vele.

Egy elfajzott utód

Ha van mennyország és oda bejuthat az angolszász típusnak az a fajtája, amelyet jenki névvel jelölnek meg, akkor néhány galambősz, szeplős úr szomorúan csüggesztette le szárnyait, midőn a kíváncsiság sírontúl is megőrzött emberi gyarlóságától hajtva, letekintettek a földre, hogy késői utódjuk életfolyását megszemléljék. Látniok kellett egy Lengleyt a londoni gabona-tőzsde zajos termében.

Ez magábanvéve még nem szomorította volna el őket. Hiszen volt az ős urak közt olyan angyal is, aki egy alkalommal egészen jól aludt a gabonatőzsdén, azonban a megfigyelt utód határidőre játszott. Hiába is kerületjük a szót, mondjuk ki nyíltan, bármilyen keserűen hangzik is: dolgozott. Egy hetven földi évet látott agg angyal, aki a mennyországban ezzel a felkiáltással jelentkezett: «pihenés után édes a nyugalom!», sírva fakadt. A tisztességes, henyélésben megőszült és mennybeszállt ős urak az örökkévalóság következő évezredei alatt soha többé nem tekintettek le a földre. Hanyattfeküdtek a túlvilág báránnyelű dekorációin, sírontúl is gondosan megőrzött sapkájukat nemcsak szemükre, hanem, fülükre is ráhúzták, mert az eolhárfa örökös pengésétől nem tudtak tisztességesen aludni és ha valaki megkérdezte tőlük, hogy él-e utódjuk a földön, szomorúan csóválták fejüket és kijelentették, hogy familiájuk kihalt, odalenn a földön nyugodtan lefelé lehet fordítani címerüket a hajléktalanok menhelyének kapuján...

*

... A Bradbrock és Lengley gabonabizományos cég szép fejlődésnek indult a Cityben. Nem jelentett milliós jövedelmet, de hozott annyit, amennyi négy boldog ember megélhetéséhez feltétlenül szükséges Londonban. A negyedik boldog ember ezidőtájt kizárólag fogzással töltötte minden idejét, ő volt a junior Lengley, aki Elly öléből figyelmesen hallgatta édesapja bölcs intelmeit.

- Látja barátom - magyarázta senior Lengley a fiának, - ahogy így megnéz engem, valószínűleg éppen azért szállottam partra Batáviában, hogy hön szeretett édesanyja éppen az itt megjelent hölgy legyen. És mikor váratlanul az ölembe, illetve a fejemre pottyant a szerencse, tulajdonképpen úgy nézett ki a dolog, hogy öt perccel a halálom előtt állok. Ez esetben ön most nem szophatná az ujját... Az egész történetből az a tanulság, hogy ha az ember nem akar dolgozó polgár lenni, kerülje ki óvatosan mindazon ablakokat, amelyekről feltételezhető, hogy boldogtalan menyasszony ugorhat a fejére...

Itt kénytelen volt elhallgatni, mert Elly, amennyire ez kis tenyerével lehetséges volt, betapasztotta a száját. Délfelé járt az idő és Bradbrock is hazaérkezett. Négy boldog ember ült le az ebédlőasztalhoz.

VÉGE.